

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének hivatalos közlönye.

Szerkesztési iroda: Versecz, Iaktanya-utca 1054. szám — Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben özv. Kirchnerné hívtetői és rendelő írodájában (az Andrássy-sétány és iskola-utca sarkán lévő Kádics-féle házban) is átvételnek.
Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő: Perjessy Lajos.

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetések és felszólamlások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutányosabban számítatik. — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyílt sorban egy sor 10 kr. — A hirdetésekért kérjük pontosan délig beküldeni.

XII. évfolyam.

Vasárnap 1903. évi augusztus 30-án.

35. szám.

Csenevész nemzedék.

A régi magyar iskolában keveset tanultak, de azt a keveset jól tudták; amit tudtak, a vérükbe ment. Annál inkább ragyogott a régi magyar ifjú az erőtől és egészségtől. A férfias sportnak minden nemében kiképezték a szülői háznál. Lovagolt, úszott, vívott, hadakozott, kemény nyoszolyában hált és a hideget, meleget egyformán tűrte. Ereje és ügyessége tudatában fellépése bátor volt és lovagias, modora nyílt, természete vidám, egész valója megnyerő. Ezek az ifjak a fáradalmak minden nemét könnyedén elviselték. Napokig követék a vad nyomát s elaludtak, mint a tej a hideg földön. A hová az élet állította őket, ott megállották a helyüket derekasan. Betegséggel nem bajlódtak s így kötelességüket mindig hiven teljesíthették. S a mi a fő, a maga erőteljes voltában őrizték meg a fajt; ép oly erővel teljes fiaik voltak, a minők ők maguk valának.

A felvilágosodás és a tudományok százada elterelte erről a helyes ösvényről a fiatal nemzedék nevelését. Ma már a csecsemőkorban kezdik magukba szívni a bölcsességet. Oly sokat és sokfélét tanulnak, hogy korán érett elméjük — mint egy túlságosan megterhelt hid — hajlong és le roskadni készül a rengeteg tudománytól. De agyukban a sok rendszer, elmélet és fogalom összezavarodva kóvályog. Ítéloképességük meggyengül, értelmük veszít ruganyosságából. Csenevész, vérszegény, hajlott vállú és szűkmellű nemzedék nő fel,

testben lélekben egyaránt fáradt, hogy a magyar közélet földgömbjét a vállára vegye.

Wlassics Gyulát gondolkodóba ejtette a magyar ifjuságnak ez a fizikai összerokadása. Szemét Anglia felé fordította, ahol a léleknek és elmének kiművelése lépést tart a test izmainak fejlesztésével. Ahol nemcsak az a dicsősége az ifjunak, ha eleven és fogékony az esze, de az is, ha erős és szilárd a csontszerkezete.

A testi és szellemi erők egyensúlya felbillent a magyar ifjuságban. Azt minden áron helyre kellene állítani. Mihelyt kitűzte maga elé a célt, vasenergiával fogott hozzá, hogy azt mielőbb megközelítse.

Előbb az elme túlterhelése ellen szállt síkra. Gyökeres tantervvizsgálóval kikiszöbölt a magyar iskolából sok mindent, ami fölösleges s amin túladhát, anélkül, hogy a közoktatás színvonala azáltal lejjebb szállana.

Azután a magyar ifjuság testi fejlesztésére irányította figyelmét. Egyik intézkedés a másikat követte e téren. S ez intézkedések mindjobban megközelítették azt az ideális álláspontot, hogy a magyar ifjunak ne csak a lelke legyen ép, de a teste is.

A kötelező játék-délután behozatala is ennek a célnak áll szolgálatában. Előbb az alsófokú iskolákba hozta be. Mikor ott teljesen bevált, mikor kitűnt, hogy ezek a játékdélutánok nagyban hozzájárulnak az ifjuság testi épségének fejlesztéséhez, ime, meghonosította az egész vonalon. Ma már a felsőbb iskolák növendékei is részesülnek a kötelező játékdélutánok minden előnyében.

Nagy érdeme Wlassics Gyulának, hogy a magyar közoktatásügy reformját abba az egyedül helyes mederbe akarja terelni, hogy a magyar ifjak tudománya és testi ügyessége egymással lépést tartson, egyik se nyomja el és nyomorítsa meg a másikat.

Mert érdemei a magyar közoktatásügy fejlesztése körül országosak, azért népszerű s azért kelt rokonszenvet minden kulturális törekvése a nemzet közvéleményében.

E népszerűség egyik jele az is, hogy az Országos Nőképző-Egyesület, az egyetemre járó nők számára alapított kollégiumát Wlassics-Kollegiumnak nevezte el.

A nőnevelés terén elvülhetlen érdemeket szerzett Wlassics. Modern, európaias felfogása leginkább ez intézményben csúcsosodott ki.

A szellemi fejlődésnek végtelen birodalma nyílt meg akkor, mikor a nők is részesülhettek a középiskolai és egyetemi kiképzés áldásában. Ma még nem is sejtjük, mily következményei lehetnek ennek a modern és méltányos irányzatnak.

Hogy azok a nők, akik az egyetem tanulás szokatlan terére adják magukat, oltalmat, vezetést, támogatást és felügyeletet találnak a Wlassics-Kollegiumban, ez mint egy betetőző koronája a magasabb nőképzésnek. Hogy ezt a hasznos és szükségintézményt annak a nevére nevezték el, s ki a nőképzés terén az úttörés nehéz munkáját végezte: az szép bizonyítéka a magyar társadalom elismerésének és hálájának.

Tárca.

Utazási emlékek.

Írta: Perjessy Lajos.

(Folytatás.)

Nürnberg nem csak Bajorország, hanem az egész német birodalom egyik legérdekesebb városa, hol a legteljesebb képét látja az utazó a középkori építészetnek.

Midőn először léptünk a város utcáira azt képzeltük, hogy színházban vagyunk és kuliszkat látunk magunk előtt. A 3-5 emeletes, keskeny homlokzatú meredek tetővel bíró házak, a kiugró erkélyekkel, tetőablakkal a régiségtől megfekedett tornyokkal, a sok érdekes régi templom, diszkutat mintha a középkort varázsolták volna szemünk elé.

Nürnberg — melyről így énekel a német költő:

„Wenn einer Deutschland kennen — und Deutschland
lieben soll,
Wird man ihm Nürnberg nennen — der edlen Künste
voll.“

feledhetlen marad előttünk és diákjaink előtt. Népe kedélyes és barátságos, nem olyan mint a porosz nép.

A barátkozás a mi magyar diákjaink és a német diákok közt mihamar megindult. Ven-

déglőkben, sorházakban, a híres Bratwurstgöckleinban a legbarátságosabban közeledtek hozzánk a nürnbergi benszülött polgárok, elláttak jó tanacsokkal, utasításokkal.

Nürnberg ipara bámulatos, egész nagy gyárvárosok fekszenek környékén. „Nürnbergertand geht durch alle Land“ mondja a közmondás De nem csak a „Tand“ — vannak ott nagyszabású gépgyárak, villamossági művek stb. — Hogy mily előre haladott volt a város mindenkor — „Wo Dürers Kunst gewaltet und Sachs gesungen hat“ — mutatja az a körülmény is, hogy nagy németországban az első vasutat 1835-ben Nürnbergben építették és az Fürstlig vezették.

A várost a Pegnitz folyó két részre osztja. Festői hidak — (egyik a velencei Ponte rialtonak hű másolata), emelkednek mindenfelé. A vározt övező régi falak erődítések nagyobarára még mind allanak. A falak tetején lévő fedett arkádokon körül lehet járni az egész várost.

Nürnbergnek legnagyobb büszkesége a germán múzeum, mely ritkítja parját még a németek földjén is. Gyűjteményei, melyek a germán művelődést fokozatosan tüntetik fel, a legérdekesebb látványok.

A múzeum tudós igazgatója lekötölező szíveséggel bocsátotta társaságunk rendelkezésére a szabad jegyeket — mint mondá — annyi időre a meddig csak maradni kívánunk.

Feltűnt előttünk, hogy a német női művészek, mily türelemmel és szeretettel másolgatják a múzeum tárgyait, a régi iparművészet remekait, a butorokat, himzéseket és az ősrégi germán diszitési motívumokat.

Van ott még számtalan más múzeum és nyilvános gyűjtemény sajnos hogy azoknak csak egy részét nézhettük meg.

Az idegenek előszeretettel keresik fel Dürer szülőházát és a művész szoborát, melyről a néphumor azt mondja:

„Warum schaut denn Herr Albrecht nicht aufs Dürerhaus?
Er fürchtet, Frau Agnes drohe zum Fenster heraus.“

Nagyszabású lesz Nürnberg most készülő új központi vasut pályaháza, mely előtt már készen áll Luitpold regensnek szép lovas szobra.

Gyönyörű templomai is vannak ennek az Istentől megáldott városnak. Leghíresebb köztük a St. Lorenz-templom melynek kettős tornyan, hatalmas kakasok hirdetik, hogy ez a templom, melyet 1341-ben kezdtek építeni a protestánsok templomá jelenleg.

A jó nürnbergiek, midőn a prot. valláshoz áttértek éppen semmit sem változtattak a templom belső berendezésén, minden úgy maradt, a mint a katolikusok használták.

A templom főajtójánál azonban — mint nálunk a színházaknál — ott a pénztár. A belépti jegyet meg kell váltani minden idegen-

NAPI HIREK

Eljegyzés. Köztisztelőben álló polgártársunk, Hegn Károly úr, eljegyezte Hauser Anna kisasszonyt. — Gratulálunk!

Kézfogó. Kónics Dusan kereskedő úr eljegyezte Katanics Katicza kisasszonyt, Jovánovics Áron úr szeretetreméltó sógornéját. — Gratulálunk!

Uj virilisták. A városi képviselők számának emelkedése folytán a következő 7 pótvirilista előlép virilistává: Popovics Miklós dr., Oltean Aurel dr., Hauser Károly, Windauer Antal, Sternheim Márk, Árdy Marton és Lungin István; mindegyik 1903 decz. 31. éig terjedő mandátummal.

Haláleset. Hertenberger Edéné szül. Schwartz Julia úrnő f. hó 24. én hétfőn örök nyugovóra tért. Temetése szerdán volt a közönség nagy részével mellet. Béke poraira!

Sportünnepély. A helybeli tornaegylet csütörtök délután tartotta meg, pályamegnyitó ünnepélyét. A nagyszomban megjelent előkelő és túlnyomóan hölgyekből álló közönség nagy érdeklődéssel kísérte a bemutatott változatos sportmutatványokat és az itt Verseczen először látott labdarúgó-játékot. A díjakat a nyertesek közt Zákó Milán főispán úr, személyesen osztotta ki. Az ese 8 órakor tartott társasvacsorán a tornaegylet tagjai és sok sportbarát vett részt, a vacsorát pedig lelkes táncz követte hajnali 5 óráig.

Weisz Samu dr. úr visszatért Karlsbadból városunkba és tevékenységét újból folytatja.

A városi zenekolába szept. hó 1., 2., és 3. napján lehet beiratkozni, mindenkor délután 4 től 5-ig a népiskola zenetermében. Tanulhatni hegedűt vagy fuvolát. Bármelyik helybeli tanítvány növendéke számára az egész évi tandíj egy hangszerre 4 korona. A rendes tanítás szept. 5-én kezdődik.

A városi gyermekertben (városkertutca) szeptember 1-én történnek a beiratások. A. i. szülők felkéretnek, hogy gyermekeikkel lehetőleg személyesen jelenjenek meg.

Törvényhatósági bizottságunk rendes havi közgyűlését f. hó 31-én d. e. 9 órakor tartja meg a következő tárgysorozattal: 1. A polgármesternek f. é. július hóról szóló jelentése. — 2. Budapest székesfőváros közönségének meghívója Deak Ferencz születésnapjának századik évfordulója alkalmából rendezendő ünnepélyre. — 3. Pályázathirdetés a városi árvaszéknel megüresedett jegyzői állásra. — 4. Az építészeti bizottság javaslata a fiókiskola udvarán létesítendő ártyúzi kút tárgyában. — 5. Az építészeti bizottság javaslata a czedulaház kibővítése tárgyában. — 6. Kozler Alajos a Singer Co. tárgyú részvénytársaság képviselőjének kérvénye a kiállítás alkalmával fogyasztott villamos áram árának elengedése esetleg leszállítása iránt. — 7. A csakovai földmívelési iskolánál megüresedett alapítványi hely betöltése. — 8. A gazdasági bizottság javaslata a nagyréti kaszálónak legeltetés céljából leendő bérbeadása iránt. — 9. A kiküldött külön bizottság jelentése a „Temes-Bega vízszabályozási társu-

nek, istentisztelet alkalmával be sem eresztik azt, a kinek piros kötésű Baedeker van a kezében. Az idegeneket éles szemmel azonnal felismerik az ajtók őrzők.

Igen híres templom még a Sebaldus templom, mely szintén protestáns Legnagyobb nevezetessége Sebaldus sirja, gyonvoru bronz öntvény.

Nürnberg nyilvános kútjai világhírűek. A 15 ik században készült Tugendbrunnen, melyen 6 női alak emlíből csurog a kristálytisza hegyi forrás vize — a híres „Gänsemännchen“, „Schöne Brunnen“ (1375—96) és különösen a bronz „Neptunkút“, melynek eredetijét a nürnbergi tanács Pál orosz czárnak adta el jó summa pénzért s ma a péterhofi várban áll.

Hogy mennyire tiszteli és ismeri a nürnbergi nép a múltak történetét, kitűnik abból, hogy már az elemi iskolában is betanítatják a tanítók a város nevezetességeinek történetét.

Diákjaink elcsiptek az utcán egy 10 éves fiút, a ki könyv nélkül mondta el minden nevezetes épület sok száz éves történetét. Idézett hibátlanul számtalan évszámot.

Az élő Bedeckert azután magunkhoz vet-

lat⁴ kebelétől való kilépése tárgyában. — 10. Matzer Jakab árvaszéki előadó kérvénye három havi szabadságidő engedélyezése iránt betegség okából. — Stillmungus Mátyás vár. rendőralkapitány kérvénye egy havi szabadságidő engedélyezése iránt betegség okából. — 12. Argeny Ferencz, vár. irnok kérvénye négy heti szabadságidő engedélyezése iránt betegség okából. — 13. A hitelesítő küldöttség választása.

Beiratások a verseczi városi polgári leányiskolában. Aug. 31-én délelőtt 8 órakor tartják meg a javító, — délután 2 órakor a felvételi vizsgálatokat. A beiratásokat szept., 2. és 3-án d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartják a vár. polg. leányiskola vizsgálati termében.

A beiratások a jövő 1903—4-iki tanévben a községi népiskolánál f. é. szept. hó 1., 2. és 3 án történnek. Az 1868. évi 39. t. cz. 1. §-a értelmében a szülők és gyámok kötelessége gyermekeiket a 6. életév kezdetétől a 12. életév betöltéséig a mindennapi rendes iskolába küldeni. Szintén a népiskolába felvételnél hajótt tanuló kötelessége keresztlevéllel kimutatni azt, hogy az előirt életkort már elérte. Azon tanulók azonban, kik a 12 életévüket már túlhaladtak, a fent nevezett törvényzikk értelmében kötelesek 15. életévük betöltéséig a gazdaisméltó iskolát látogatni; ezeknek felvétele is a fent nevezett napokon történik. — A beiratások a népiskolai épületben (Fehértemplomi út) tartatnak. Figyelmeztetjük tehát a szülőket és gyámokat, hogy gyermekeiket a meghatározott napokon vételessék föl az iskolába, nehogy egyes késedelmezők a tanév kezdetét zavarják. Szeptember hó 4-én reggel 8 órakor a helybeli róm. kath. egyházban ünnepélyes istentisztelet, „Veni sancte“ lesz, melyen minden tanulóknak részt kell vennie. A rendes előadások szeptember hó 5-én kezdődnek.

Iskolai értesítés. A Gerő-féle nyilvánossági joggal felruhazott magán, elemi fiúiskolában az 1903/904 tanévre szóló beiratások folyó hó 26-án kezdődnek. A tanév szeptember hó 1-én kezdődik.

A temesvári dalár-ünnep. A dalár-ünnep utolsó napján, vasárnap délelőtt diszhangverseny volt a dalcarnokban, amelyet a közönség zsufoalásig megtöltött. A dalárok Zichy Géza Gemma című tánczkölteményét adtak elő, amelyet a zenekar a szerző vezényletével játszott. Ezután Lányi Ernő pályanyertes művét, Hunyadi Lászlót adtak elő, amelyet a temesvári zenekedvelők a miskolci dalegylettel énekeltek. Végre Aggházi Károly pályaművét, Hunyadit adták elő, melyet a temesvári összes dalegyletek énekeltek és Zichy Géza „Petőfi szelleme“ című költeményét, amelyet a temesvári zenekedvelők a Ganzgyári dalkorrel énekeltek. Delben a vigadóban 200 teritékű diszebed volt, a melyen a királyra Molnar Viktor főispán mondott felköszöntőt. Az egyleti diszelnokokat Laky Mátyás főreáliskolai igazgató, Deseffly püspök Zichy Géza gróf, a központi elnökséget Telbisz Károly és Temesvár polgárságát Lung György éltette. Este 6 órakor monstre-hangverseny volt, amely után 23 díjat osztottak ki. Az egyleti nagy díjat az egri dalkör. Temesvár város díját a miskolci dalárda, a püspök díját

tük és csak oda allítottuk a templomokban valamely kép elé.

— No mondjad kis német! Ó aztán elre-czitalt hűségese minden tudnivalót.

Eppen abban az időben tartották Nürnbergben a nemzetközi tornaversenyt, hol, — mint a német lapok irták — több mint 36.000 vendég jelent meg ez alkalommal. A tornászok — meglett erős férfiak — felvonulása feledhetlen látvány volt. Midőn 8000 tornász egyszerre végezte a botgyakorlatokat páratlan látványosság számba ment.

A tornászok óriási inváziója különben nem csekély bajt okozott nekünk. Nagy tömegben szállották meg a vasuti kocsikat, vendég-löket. Hosszú útunkban mindenfelé beléjük akad-tunk. A rajnai hajókon szinte brachiummal fog-lalták el a legjobb helyeket, minden sörházban falrengető hangon énekeltek, megvásárolták az összes ansichtokat és röpitették a világ minden tájéka felé:

„Kehrt man im schönen Nürnberg ein,
Geht man zum Bratwurstglocklein.
Bei delikaten Wurst und Bier
Send' ich Dir diese Grüsse hier.“

(Folytatása következik.)

a lugosi magyar dalegylet, a főispán díját a kolozsvári dalárda és az Abrányi-díjat a kecskeméti dalkör nyerte meg.

A király a hadgyakorlaton. Mint már említettük, az idei hadgyakorlatok Lippa és Radna környékén már szeptember elején megkezdődnek. A vezérkar főnöke, Beck báró augusztus 31-én indul Lippára. Ezeken a gyakorlatokon részt vesz a temesvári 7. és a braszó 12. hadtest és pedig az előbbi Schwitzer Lajos, az utóbbi pedig Propst hadtestparancsnokok vezénylete mellett. A király az eddigi rendelkezések szerint szeptember 3-án este érkezik oda. Lippáról a közeli Temes Ujfaluba, ahol szeptember 7-éig Zselénszky Róbert gróf vendége lesz. Ugyancsak Zselénszky gróf kastélyában fog lakni Beck báró és a király kísérete. A királylyal együtt tudvalevőleg Ferencz Ferdinand trónörökös is résztvesz a gyakorlatokban. A trónörökös a francziskánusok radnai kolostorában fog lakni. Az első gyakorlat szeptember 4-én lesz a király és a trónörökös jelenlétében; a második gyakorlat pedig a következő napon. Szeptember 7-én a harmadik és utolsó manőver; ez valószínűleg rövidebb tartamú lesz, mint az előbbi kettő.

A király őrszáada. Temes-Ujfaluról jelentik, hogy tegnap érkezett oda Novotny Ede kapitány parancsnoksága alatt az aradi 33. gyalogezrednek az a valogatott emberekből álló diszszáada, mely a temesi királynapok alatt Ujfalun állandó őrszolgálatot fog teljesíteni. A század, vagy hivatalos kifejezéssel „Staabs-Compagnie“ embereit az egész ezred legénységéből valogattak össze, mind a legszálasabb és németül tudó legényeket, akik több mint két hónapja már külön oktatásban részesülnek. A tiszteket és altiszteket is aképpen minden századtól külön vezényelték ide, szóval az aradi háiezred parancsnoksága ugyancsak gondoskodott róla, hogy a kiküldött csapat a kényes szolgálatban megállja a helyét.

Délvidékiek a király előtt. A király fogadtatására már hónapok óta folynak az előkészületek Temes megyében s ma már minden készen varja a felséget. A királyt a megye egyes községeiből alakuló banderium is kíséri fogja, melyre eddig nyolcz község jelentkezett részvételle. Ezek: Temes-Ság, Hidegkut, Bogd-Rigos, Buchberg, Komjat, Altringen, Charlottenburg és Zábrány.

A tűzkatasztrófa Budapesten. A Budapesti „Párisi Nagy Áruház“ égése foglalkoztatja egyre az elméket. Az izgalom csak nem csillapul s háttérbe szorítva minden kérdést, még a politikát is, csak erről folyik a szó, nemcsak a fővárosban, de a vidéken is szerte. A kétségbeesés szomorú perceiben a király látogatasa hozott megnyugvást; most ismét a király jó szíve nyújtott balszámot azok számára, akiket sújtó kezével érintett a rettenetes katasztrófa. Az áruház kereset nélkül maradt alkalmazotta és több sebesült javára ugyanis ötezerharomszáz koronát adományozott a saját pénztárából. Masik szenzacioja a napnak, hogy az a vád, a amely a tűzoltóság vezetőségét, illetve Szcserbovszky Sztaniszló főparancsnokot még a katasztrófa folyamán érte s melyet mind erősebben kolportáltak szerte, hogy t. i. éppen nem szakszerű s fejetlen intézkedéseiben keresendő, hogy anyni a hallottja és sebesültje az áruház égésének: nyiltan felhangzott Szcserbovszky ellen egy feljelentés alakjában, amelyet egy fővárosi bizottsági tag tett a polgármesterhez. A bizottsági tag szigorú fégyelmi vizsgálatot kér Szcserbovszky ellen annak megallapítására, vajjon igaz-e, hogy a legcsekélyebb tűzoltói tudással a sok ember élete megmenthető s a katasztrófa szerencsétlenségei elkerülhetők lettek volna? A főváros tanácsa is foglalkozott a katasztrófával és oly határozatot hozott, melyel a könnyelmű építkezést megszüntetni és a tűzoltóságot jobban felszerelni kívánja. Valóban, a közvélemény nyomatókusan sürgeti, hogy akik vétkesek az áruház konyelmű építésében és az emberélet pusztulásában, meglakoljanak, valamint hogy eleje vételessék az, olyan tűzfészek eltűrésének. amilyen a Párisi Áruház volt. Az is általános óhaj, hogy a tűzoltókat kellően felszereljék és megvalósítsák azokat a reformokat, melyeket a tűzoltóság évek óta sürget.

Klobucsár Vilmos kitüntetése. A hivatalos lap utolsó száma közli: Ó császári és apostoli királyi Felsége a folyó évi augusztus 16-án Bécsben kelt legfelső elhatározásával Klobucsár Vilmos keltábornagynak, a m. kir. honvédség főparancsnoka adiatúsának kiváló

szolgálati elismerésül a 2. osztályú vaskorona-
rendet díjmentesen legkegyelmesebben adomá-
nyozni méltóztatott.

A temesvári szerb püspöki szék betöltése. Jelentettük már, hogy a temesvári szerb püspöki szék okvetlen még ez év folya-
mán kerül betöltésre. A temesvári új szerb püs-
pököt a legközelebb Karlóczán tartandó püs-
pöki zsinaton választják meg. A püspöki
zsinat az eddigi megállapodások szerint, a
jövő hónap közepe táján ül össze. Két komoly
jelöltről beszélnek. Az egyik Dimitrijevicz Vla-
dimir dr. pesti plébános, aki temesvári illető-
ségű és akinek nagy a pártja a zsinat fiatal
tagjai között; a másik a patriárka unokája,
Ljetics György dr. szemináriumi tanár.

Az idei nagygyakorlatok. A szeptem-
ber hó 3-ától bezarólag szeptember hó 7-éig
Dél-Magyarországon tartandó hadtestgyakorla-
tokra vonatkozólag már a részletes intézkedé-
sek is megtörténtek. Ezek szerint a gyakorla-
tokat a Felsőparancsai szerint a vezérkar
főnöke vezeti; az ordre de bataille-t s a kin-
dulási helyzetet közvetlenül a vezérkari főnök
teszi közzé. A hadgyakorlatok fővezetősége
augusztus 31-étől szept. 8-áig a Lipppa mellett
fekvő Ujfalun lesz és a következőkből áll: báró
Beck tábornagy, a vezérkar főnöke; Scham-
schulla Rudolf százados, segédtszázados; Puchallo
Pal ezredes, Straussenburg Arthur ezredes, négy
kerékpáros tisztt; ide tartozik még egy tábort
csendőrségi osztály, egy tábort sajtó-osztály,
térparancsnok, elszállásolási tisztt, élelmezési
tisztt, egy törzsorvos, egy vasuti szakasz. Azon-
kívül Kropatschek lovag tábornagy, tűzér-
ségi főfelügyelő is tagja a vezetőségeknek. Tudó-
sitókként két vezérkari tisztt s nyolcz százados
szerepel. A nagygyakorlatokról szóló hivatalos
lapudósítást a magyar s az osztrák sajtó egy-
egy képviselője fogja ellátni, akikkel Le Baux
őrnagy állandó érintkezésben áll működésük
ideje alatt. A két hadtest főszállásain egy-egy
tábort postát állítanak föl, azonkívül távbeszélő
is igénybe lesz véve. Szeptember 3-tól 7-ig be-
zarólag a hadgyakorlatokon résztvevő tisztek-
nek, katonai hivatalnokoknak a hadapród-tisztt-
helyetteseknek az utipótlék kétszeresét kitevő
gyakorlati pótlék jár, míg a legénység pótléka
az utipótléknak felel meg. — Temesvárról táv-
iratozzák, hogy lovag Schwitzer tábornagy,
temesvári hadtestparancsnok, a hetedik hadtest
főhadiszállásának személyzetével hétfőn Lipppára
utazott.

Nem bocsátják haza a katonákat.
A „Grazer Tagespost“ megbízható forrásból je-
lenti, hogy a közös hadügyminiszter a hadosz-
tályparancsnokságokhoz rendeletet intézett, hogy
azokat a katonákat, akik három esztendei szol-
gálatukat ez év végén kitöltik, december végéig
visszatartsák. Ennek az intézkedésnek oka
a politikai helyzetben rejlik. A parlament nem
szavazta meg az ujonczokat, sorozni idáig nem
lehetett s mivel hadsereg nélkül nem maradhat-
unk, szükség van a szolgálatban levő katonákra.
A mostani zavaros külpolitikai viszonyok között
a hadügyi kormány nézete szerint a hadsereg
békélszámát tömeges szabadságolással czon-
kítani nem lehet. A hadügyminiszter rendelete
megjelenik a katonai Rendelet Lapjában is

Kisiparosok által eszközleendő szállítások. A közös hadügyminiszterium ba-
kancsokat, rendes csizmát és különféle bőrfel-
szerelési cikkeket, nevezetesen: tolténytáská-
kat, szijakat, kardkötőket stb. melyek az 1904.
évi rendes szükségletből a magyar ipar részére
fentartott hányad 1/4 részét képezik, kisipar-
osoknál szándékozik beszerezni. Az 1 korona
bélyeggel ellátott ajánlatok Temes, Torontál és
Krássó-Szörény vármegyei iparosok részéről
a temesvári kereskedelmi és iparkamaránál f.
évi október hó 31-én déli 12 óráig nyújtandók
be, a hol is az ajánlati minta valamint a száll-
ítandó cikkekről és szállítási arakról szülő
jegyzék betekinthező. E helyütt a kamara a nyer-
geseket és szijgyártókat külön is figyelmzetteti,
hogy az összes szijneműk szállítására, tehát
olyanokéra is pályázzanak, melyeknél kevesebb
nyereség érhető el, mert különben a szállításban
nem lesznek részesíthetők.

A borkezelés gyakorlati tanítása.
Bizonyára többen vannak abban a helyzetben,
hogy a közelgő szüret előtt allanak, a nélkül,
hogy a borkezelés módját értenék. Hogy a kö-
zönséget ezen tájékoztatásában fölvilágosítsa,
a kecskeméti vinczellér-iskola arról értesítette a
várost, hogy az okszerű borkezelés fejlesztése
céljából a budafoki pinczemeszteri tanfolyam

igazgatóságától egyszerű levelezőlap után vándor-
pinczemeszteri kiküldése kérhető. A pincze-
meszter oda utazik, ahová hívják és ott a hely-
színén ad utmutatást és tanácsot. Sőt ha kíván-
ják, a szükséges borkezelési munkát személye-
sen is elvégzi. — A vándor-pinczemeszternek
ezért III. osztályú vasuti jegy, oda és vissza
élelmezés, lakás és két korona napidij jár.

A vasárnapi munkaszünet és a borbélyok. Sokat panaszkodtak a borbélyok
amiatt, hogy vasárnap délután, a mikor nekik
be kell zárniok az üzletet, a fürdőkben alkalm-
mazott kartársaik csak úgy borotválták a ven-
dégeket, mintha hétköznap volna. Most azon-
ban vége lesz ennek a kivételes állapotnak.
Ugyanis a belügyminiszter a kereskedelmi mi-
niszterrel egyetértőleg megállapította, hogy a
fürdőházakban alkalmazott borbélyokra is vonat-
kozik vasárnapi munkaszünetről szóló törvény
vagyis a fürdőházakban nem szabad vasárnap
délután borotválni.

Harmincz millió a Volgában. Szent-
pétervárról jelentik: Zimniakov Iván orosz ke-
reskedő nemrég nagyobb expedícióval utra kelt,
hogy a Volga folyót Kátev falu közelében át-
kutassa, ahol Stenkovj Razimin hirhede orosz
bandita harmincz millió rubelnyi kincset reméli
megtalálni. Azt beszélik, hogy Stenkovj, mikor
Michelson tabornok csapataival már csaknem
körülzártta, kénytelen volt a féltve őrzött óriási
kincset a Volga folyóba dobni. A helyet, ahol
a kincset a vízbe dobta, állítólag csak öt rab-
lóvezér ismerte, akik esküt tettek arra, hogy
nem fogják a titkot elárulni. Az egyik vezér a
halalos agyán a titkot mégis elárulta Zimnia-
kov kereskedőnek, aki most erősen bizik abban,
hogy a harmincz millió rubelt megtalálja.

Sorsjáték az idegenforgalom emelésére. Az
idegenforgalmi vállalat, mely rövid fennállása
óta már is számtalan bizonygát adta köz-
hasznu szakavatott működésének, legújabbán a
kormány engedelmével és ellenőrzése mellett
utazási sorsjátékokat rendez. A sorsjáték 100000
drb. két koronás sorsjegyből áll és annakiszta
jövendelme kulturális célokra fordítatik, név-
szerint oly intézmények javára, a melyek ha-
zánk egyes vidékeinek fellendítésén munkálkod-
nak és idegen-forgalmunk fejlesztését elősegítik.
Az egyes nyeremények tárgyát vasuti kóruta-
zási jegyek, bel- és külföldi szálloda szelvények,
magyarországi fürdőhelyeken nyaralásra joga-
sító lakás igazolványok, fürdő-udény-jegyek stb.
képezik. Nem kételkedünk, hogy közönségünk
eme életre való eszmét felkarolja s az utazási
sorsjegyeknek óriási kelendőségük lesz. Az ige-
nenforgalmi vállalat gondoskodott arról, hogy
sorsjegyei úgyszólván mindenütt kaphatók le-
gyenek.

Felelős szerkesztőnk távollétében a szer-
kesztésért felelős:

Kirchner Ernő.

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elve-
szített erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy
száz oldalos könyvet postán, jól becsomagolva,
ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a
legbuzulatra méltóbb csodaorvosság, mely meg-
mentett ezeket a kik fiatalokri kihágások folytan
nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett
férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az
intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot ma-
gyarazó könyvvel együtt mindenkinek ingyen
kuld. Ezzel a haziorvossággal a baj otthon gyó-
gyítható, s mindazok, a kik fiatalokri kihágások-
ból származó nemi bajokban, szellemi elgyengülés-
ben, vagy kronikus bajokban szenvednek, otthon
gyógyíthatják magukat. Eza gyógyszer közvet-
lenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősítés
szükséges, csodálatos eredménynyel gyógyítja ez
évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt
irhat a State Medical Institutnak az alatt jelzett
címmel, a honnan a csomagot rogtan elküldik. Az
intézet leginkább azokat akarja megmenteni, akik
kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják
el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen
kigyógyíthatok ebből a rettenetes bajból
otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki
irhat érette barhonnán magyarul, mire titoktartás
mellett postafordultával egy ingyen csomag or-
vosságot kap magyarazó könyvvel együtt. Irjon
még ma. A csomag olyan szépen be van csoma-

golva, hogy a tartalmát senki sem fogja meg-
tudni. A levelet így kell címezni: State Medical
Institute, 6903 Elektron Building, Fort Wayne,
Ind, Amerika. A levelek mindig bérmentesi-
tendők.

4754. sz. — 1903.

Hirdetmény.

A városi közgyűlés 98. jkví — 4308/1903.
sz. határozata alapján a kiállítási területre csak
beléptijegy előmutatása mellett szabad belépni.
Ezen beléptijegyek Breinich Sebestyén
városkert utcai tozsdéjében válthatók.

A jegyek ára 1903. évre a következők:
Állandó családjegy 2 K. 50 fill.
„ személyjegy 1 „ — „
„ gyermekjegy 10 éven aluli
gyermekeknek 50 „
Napijegy 20 „

A korcsolyázási idény alatt a korcsolyázó
egylet tagjainak szabad belépésük van.

Versecz, 1903. évi augusztus hó 26-án.

polgármester szabadságon:

Kosztrovics, főjegyző

3491 — 1903.

Hirdetmény.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 28.559/1903 sz.
alatt új rendeletet bocsátott ki, mely az összes eddigi hasonló
tárgyu rendeleteket hatályon kívül helyezi és az időközben
megváltozott viszonyok és kívánalmak figyelembe vételével
meghatározza azon iparágakat, a melyeknél ipari munka
végezhető vasárnapokon és Szent-István király napján is.

A rendeletben föl vannak sorolva mindazon iparágak,
melyeknél a munkaszünet nem kötelező s az iparágak az-
tán külön csoportokba vannak foglalva a szerint, hogy az
ipari munka azoknál meddig folytatható. Így pl. ipari munka
végezhető egész a napon át a következő iparágaknál —
melyeknél a munka félbeszakítása a dolog természeténél
fogva lehetetlen —: cukorgyártás és finomítás, ecetgyártás,
keményítő gyártás, malomipar, szalmagyártásnál a meg nem
szakítható munkák, serfőzés szeszgyártás stb; továbbá a kö-
zönség igényeire való tekintettel a következők: baromfi-
hizlalás, cukrász és mézeskalácsos ipar élő állatok felhaj-
tása, szállítása, gyors- vagy teheráru gyanánt való feladása
és kirakása, továbbá fényképezőipar. Nyomdaiparnál sürgős
állami vagy hatósági nyomtatványok. szüniapok, műsorok,
gyászjelentések előállítás és szétborda, fürdőintézeteknél
— szükséges munkák, kenyér és péksütemény előállítás, de
nem műhelyi személyzettel, tej és gyümölcs árusítása és
házhöz szállítása, országos vásárok napján ipari és kereske-
delmi előállítás vasárnapra eső baromfvásárnál a szijgyár-
tók, kötélverők és bográrok készítményeinek eladás céljából
való kirakása, s álloda, vendéglő-, kávéházipar, sör-,
bor-, pálinka- és kávémérő ipar, jégnek és szódavíznek
gyártása, előállítás és házhöz szállítása, kofák üzlete a
mennyiben az árúk üdülő és mulató helyeken, vagy a köz-
ségen kívül sátrakban, állványon vagy a földön kirakatva
árusítatnak, végül természetes virágok árusítása.

Déli 12 óráig a következők: borbély- és fo-
drászipar az üzleti helyiségben, azontúl csak házhöz hiva,
gyorsárúk fuvarozása, felvétele és kiadása; s elő baromfi- és
romlkony természetű élelmiszereknek (mint friss gyümölcs,
friss tojések, friss hús, friss hal, leölt baromfi, leölt vad,
tojás, tej, vaj, túró sajt stb.) fuvarozása, teherárúként való
feladása, a magánosok által a sütőház sütés céljából vitt
tésztaneműeknek és húsféléknek az illető sütőműhelyben való
kiütése, stb.

Délelőtti 10 óráig végezhető a pékparos mun-
kák, továbbá a napi élelmesés cikkek árusítása és ha-
zaszallítása.

Önálló kisiparosok segédek és tanonczaik, valamint
más segédmunkások igénybe vétele nélkül lakásukon egész
napon át végezhetnek ipari munkát. Oly iparágaknál,
melyeknél ipari munka a jelen rendelet szerint vasárnapon
is végezhető, köteles az illető iparúzó az ezen munkánál
alkalmazottak olyatén felváltásáról gondoskodni, hogy a mun-
kások mégis legalább minden hóban egy teljes, vagy minden
két hétben egy fél vasárnapon munkaszünetet élvezzenek.
Versecz, augusztus hó 10-én.

Szekeres, rendőrfőkapitány.

1437. sz. — 1903

Árverési hirdetmény.

A dentai kir. ispánság részéről ezennel közhírró tété-
tik, hogy folyó évi szeptember hó 2-án délelőtti 9 órakor
alulírott kir. ispánság hivatalos helyiségében az alatt elso-
rolt Paszku Dávid féle nagyvárigittai ingatlanok hasznosi-
tása céljából írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybe-
kötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni, melyre a ver-
sényezni szándékozők ezenel meghívattak.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 %-éka készpénzben te-
endő le, — ugyszintén az írásbeli ajánlatokhoz is csatolandó.
Utőajánlatok nem fogadtatnak el, még az esetben sem,
ha azok egy újabb árverés esetére kötelezőleg fentartatnak is.
Az árverési feltételek alulírott ispánságnál megte-
kinthetők.

1. Pósta föld 37-800 hold kikiáltási ár évi 1286 kor.
2. Téglavető föld 11 „ „ „ „ 427 „
3. Koresmaföld 21 „ „ „ „ 370 „
Bértartam 1 év vagyis 1903. évi okt. 1-től—1904.
évi szeptember 30-ig terjedő időre.
Kelt Denta, 1903. évi aug. hó 23-án.

M. kir. kincst. urad. ispánság Dentán.

Epilepsia.

A ki nyavalyatásban, görcsök-
ben s más idegbajokban szenved,
kerje azon tüzetet, melyet ingyen
és bérmentve küld meg Schw-
nen gyógyszerár, Frankfurt a. M.

Szülők figyelmébe.

A Gerő-féle nyilvánossági joggal felruházott tan- és nevelő intézetben **Verseczen**, a jövő 1903/904. tanévre fölvételnek tanulók, kik az elemi népiskolát látogatni óhajtják; ugyabban az intézetben növendékek **teljes ellátással** is fölvételnek.

A tanítást folyó évi szeptember hó 1-én kezdem meg.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál

Gerő Vilmos,
isk. tulajdonos.

2 sz. — kam. 1903.

Hirdetmény.

A temesvári kereskedelmi és iparkamara verseczi választó alkerületének 4 kereskedő és 4 iparos tagjának választására a határnap 1903. évi szeptember hó 20-ik napjára tüzetik ki, választási helyiségül az iparosok részére Versecz városházának nagy ülésterme (I em. 16. sz. ajtó) a kereskedők részére pedig a nagyterem mellett lévő helyiség (I em. 17. sz. ajtó) jelöltetik meg.

Erről a választók értesítetnek azon megjegyzéssel, hogy a szavazás a 19223/868 sz. miniszteri rendelet 11. §-a értelmében eszközöltetik és a fenti napon délelőtt 8 orakor veszi kezdetét.

A központi bizottságnak Verseczen 1903. évi augusztus hó 22-én tartott üléséből.

Caiman Pál, elnök.

Kérje

ingyen és bérmentve

illusztrált árjegyzékemet,
mely több mint 500
ábrát tartalmaz

Órák,
arany-, ezüst- és
hangszer-czikkekből.

Konrád János

óragyáros és kiviteli üzlet

BRÜX 295 sz. (Csehország.)

Schicht-szappan

jegyek:

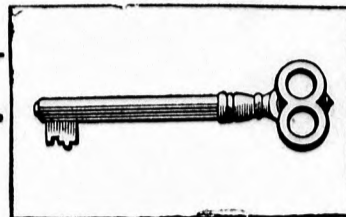
„szarvas“

„kulcs“

Legjobb, legkiadósabb, és azért a legolcsóbb szappan.

Tiszta minden ártalmas vegyülettől.

Mindenütt kapható.

Bevásárlásnál legjobban arra kell ügyelni, hogy minden darab szappan „Schicht“ nevet, és egyet a fentebbi védjegyekből visel.

Thierry A. gyógyszerész csodabalsamja

a legjobb diätetikus háziszser.

Emésztési zavarok, gyengeség, émelygőség, gyomorégés, felfúvódás stb. ellen, köhögéscillapító, göresszünetelő, nyálkaoldó és tisztító hatású. 12 kis üveg vagy 6 duplájúveg ára, dobozzal együtt, bérmentve 4 kor. **Thierry A. gyógyszerésztára a Védangyalhoz Pregrada, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.** »Csak az itt feltüntetett védjeggyel valódi.« Igen ajánlatos ezen szert utazásoknál minden eshetőség alkalmára magával vinni.

Miért szenved ön? mikor mindenféle sebtől, ha még oly régi keletű is könnyen, fájdalom nélkül megszabadulhat, operáció sem kell, ha **Thierry gyógyszerész** egyedül valódi

Centifolium-kenőcsét

nevezett csodabalsam-ját használja, melylyel egy 14 éves gyógyíthatatlannak tartott esonatesedést s nemrég egy 22 éves, nehéz rákféle betegséget teljesen meggyógyítottak.

Schutzengel-Apotheke

des A. THIERRY in Pregrada.

A valódi centifolium-kenőcs alkalmazható a gyermekágyasak rossz természetű mellbaj-inál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sörvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak, s esonatesedéseknél, vágás, szurás, lővés és útes által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szalka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál mindenféle daganat, kinövés, képződés, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömféreg, körömgüles, a lábunk járásközben történt kisebesülése, fagyás és égés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyújtás, fülzúgás stb. stb. eseteiben. Két adagnál kevesebb nem szállítottatik; a szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Ket tegely csomagolással postai szállítási díjjal együtt 3 korona 50 filler. Számos bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kerek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vérsétől s arra ügyeljen, hogy a tegelybe be van-e a fenti védjeggyem és czógem: **Thierry (A) gyógyszerésztára az „Orangyalhoz“ Pregradában**, égetve. Minden tegely használati utasításba van csomagolva. Valódi Centifolium-kenőcsöm utánzóit a védőörvény értelmében büntetően, valamint a hamisítvány elárúsítóit is. Egyedül kapható:

Thierry A. Védangyal-gyógyszerésztára
Pregradában, Rohitsch Sauerbrunn mellett.

Központi raktár Budapesten: Török J., Zágrábban: Mittelbach S. és Bécsben: Brády C. gyógyszerésztárában.

Üzlethelyiség változtatása.

Házvétel következtében áthelyeztem a Hack Róbert (Kadits)-féle házból

Könyv- és Papirkereskedésemet

az **Iskola- és Petőfiutca sarkán** levő saját házamba, miről van szerencsém üzlet barátaimat és mélyen tisztelt vevőimet ezennel értesíteni.

Az új, tágas és igen kényelmes üzlethelyiség lehetővé tette nekem azt, hogy raktáromat lényegesen, a kor igényeinek megfelelően nagyobbíthassam. A nagyobb költséget sem kiméltem csupán azért, hogy ne csak a bolthelyiség tetszetős külseje elégítse ki a követelményeket, hanem hogy még a vevők mindennemű kívánságainak is teljesen megfelelhessenek.

A nagyérdemű közönség figyelmébe és pártfogásába ajánlván magam vagyok kiváló tisztelettel

Kirchner J. E.-féle műintézet (Kirchner Ernő) Versecz.